

כיצד דרישת ארה"ב לשלוט בגרינלנד תשפיע על ישראל?

13.01.2026 | ד"ר רפאל בן לוי | written by

הדרישה המחודשת של טראמפ לשליטה אמריקאית בגרינלנד אינה גחמה נשיאותית אלא משקפת מגמה עמוקה יותר: העולם נכנס לתקופה של תחרות בין-מעצמתית בוטה, שבה גאוגרפיה, משאבים ושליטה בתשתיות חוזרים למרכז הבמה.

מנקודת מבטה של וושינגטון, גרינלנד היא נכס אסטרטגי מהמעלה הראשונה. ראשית, האי מהווה חיץ קריטי מפני חדירה סינית ורוסית לתשתיות חיוניות בחצי כדור הארץ המערבי. שנית, הצטמצמות הקרחונים פותחת נתיבי שיט חדשים שיקצרו משמעותית את הדרך בין אסיה לאירופה והופכת את הקוטב הצפוני לזירת תחרות כלכלית וצבאית. שלישית, לגרינלנד פוטנציאל עצום של משאבים: חומרי גלם חיוניים לתעשיות מתקדמות, ומאגרי אנרגיה. ולבסוף, מיקומה הגאוגרפי מאפשר שליטה קריטית במערכות התרעה מפני טילים בין-יבשתיים מרוסיה וכן לפעילות בחלל עקב משמעות המעגל הארקטי למערכות לוויין.

הטענה האמריקאית כלפי דנמרק, כיום בעלת הריבונות על האי, היא אמיתית: וושינגטון סבורה שקופנהגן אינה ממלאת את חובותיה כחברת נאט"ו בכל הנוגע להגנת גרינלנד ומאפשרת חדירה סינית באופן שמאיים על ארה"ב.

האם הדרישה האמריקאית תוביל לעימות צבאי עם דנמרק וכתוצאה מכך לפירוק ברית נאט"ו? הסיכוי לכך נמוך מאוד. בראש ובראשונה כי לדנמרק אין סיכוי בעימות ישיר. אבל יותר מכך, בסופו של דבר במסגרת ההסדר החוקתי של דנמרק עם גרינלנד יש לתושבי האי את הזכות לפרוש. לכן, המהלך האמריקאי יעבור, ככל הנראה, דרך שילוב של הצעה כלכלית נדיבה במיוחד לתושבים – השקעות, תעסוקה, תשתיות – לצד מסר מרומז אך ברור באשר למחיר של סירוב.

מה זה אומר עבור ישראל?

ראשית, עצם המהלך מחזק מגמה שמיטיבה עם ישראל: עלייתן של תפיסות ריאליסטיות בווינגטון. נשיאים הרואים בעולם זירת מאבק בין כוחות, ולא מרחב של נורמות מופשטות, נוטים להיות קשובים יותר לצרכים הביטחוניים של ישראל ולהבין את היגיון פעולותיה.

שנית, פרשת גרינלנד מחדדת את מוקדי הקשב האמריקאיים: יישום מחודש של דוקטרינת מונרו – מניעת מעורבות זרה בחצי הכדור המערבי – ושיפור עמדות בעימות הגלובלי עם סין ורוסיה.

בטווח הארוך, יש כאן גם השלכות כלכליות-אסטרטגיות משמעותיות. פתיחת נתיבי השיט הארקטיים עלולה להפחית בהדרגה את חשיבות תעלת סואץ ומעבר באב אל-מנדב למסחר בין מזרח למערב. תהליך כזה עשוי להחליש את מצרים, ולצמצם את העניין הבינלאומי בהבטחת חופש השיט בדרום הים האדום. וכן אם יפותחו מאגרי נפט משמעותיים בגרינלנד, חשיבות הנפט המזרח-תיכוני למערב תקטן עוד יותר.

לצד זאת, הדרישה מחברות נאט"ו להשקיע בצרכי הביטחון של עצמן פותחת הזדמנויות עסקיות לישראל לייצוא מערכות הגנה. גם ארה"ב בעצמה עשויה להתעניין בסחורה הישראלית לצרכי ההגנה של גרינלנד, כולל מכ"מים מתקדמים, כטב"מים לפעילות בתנאים קיצוניים, מערכות סייבר, התרעה וחלל.

בנוסף, גרינלנד עשויה להפוך למקור אמריקאי לחומרי גלם חיוניים שישראל תוך צמצום תלות במקורות פחות ידידותיים.

ולבסוף, אולי הלקח החשוב ביותר לירושלים: הסוגיה מבהירה עד כמה ארצות הברית רגישה למעורבות סינית בפרויקטי תשתית אסטרטגיים. המשמעות היא שיש להבחין בקפידה היכן עובר הקו שבין פעילות כלכלית לגיטימית לבין מתן דריסת רגל והשפעה אסטרטגית, ולהתרחק מאזורים אפורים.

גרינלנד רחוקה מישראל אלפי קילומטרים, אך תהיה חלק מעיצוב המפה הגאופוליטית העולמית בשנים הקרובות. מה שברור הוא שתם עידן שבו מדינות התנהגו כאילו נורמות ומשפט בינלאומי הם במרכז הפוליטיקה העולמית, וחל עידן השחמט העולמי הבוטה.

פורסם באתר וואלה, בתאריך 13 לינואר 2026.